

הchg למוזיקהולוגיה

חוג ללימודיו התואר הראשון, השני והשלישי

כתובת האתר באינטרנט : <http://www.tau.ac.il/arts/musicology/musdept.html>

לימודי התואר הראשון

מטרת החוג

להקנות לתלמיד את הכרת שטחי המוזיקה השונים תוך גישה מדעית ולהדריכו לקרה מחקר בשטחים אלה. תכנית הלימודים מדגישה את מרקם הקשרים בין הסגנון המוזיקלי לבין תהליכי היסטוריים, תרבותיים וחברתיים. לצד היבט ההיסטורי מכיר החוג בחשיבותו של קשר הדוק בין המוזיקולוגיה וצדדיה המעשיים של המוזיקה, ומשום כך מעודד את תלמידיו לחתת חלק פעיל בסדנאות ביצוע קוליות וכליות.

תנאי הקבלה

נוסף על תנאי הקבלה הכלליים של האוניברסיטה, על המועמדים לעמוד בבחינות כניסה בכתב ובבעל פה בסופגי, תאורה וזיהוי סגנונות מוזיקליים. על המועמדים להוכיח שilityה משביעת רצון בכל נגינה והתמצאות ברפרטואר היצירות של המאות ה- 18 וה- 19. מועמדים חסרי רקע מספק יכולים להשתתף בקורס קיז מטעם החוג (בתשלוט); אם יעדמו בהצלחה בקורס הקיז יהיו פטורים מבחינות הכניסה של החוג.

מבנה הלימודים

משך הלימודים הוא שלוש שנים בכל המסלולים.

מערכת הלימודים מורכבת מנושאי חובה, מנושאי בחירה ולימודי שלמה חז' - מוזיקליים.

נושא החובה כוללים שיעורי חובה (מבואות ומימוןיות) המיעדים לתלמיד את הכלים הבסיסיים להתמודדות עם כל היבטים של המוזיקולוגיה.

שיעוריה המונוגרפיים הם שיעורים בנושאים ספציפיים, מכל תקופות המוזיקה (ימה"ב, רנסנס, ברוק, קלסיקה- רומנטיקה, המאה ה- 20) ובאתנומוזיקולוגיה. שיעורי בחירה אחרים עוסקים בנושאים כליליים שאינם ניתנים לשילוג תקופתי. סה"כ מס' 56 ש"ש, ועליהם יתווסף 6 ש"ש של לימודי השלה (ר' להלן), וכן שפה זרה נוספת (ר' להלן). לימודי השפה הזרה לא יובאו

המסלול המורחב: במסלול הלימודים של חוג יחיד מורחב למד התלמיד סך של כ- 20 ש"ש של לימודי החוג בכל שנה בממוצע (סה"כ 56 ש"ש), ועליהם יתווסף 6 ש"ש של לימודי השלה (ר' להלן), וכן שפה זרה נוספת (ר' להלן). לימודי השפה הזרה לא יובאו במנין שעות הלימוד של התלמיד. המס' הכלול של שעות הלימוד במסלול המורחב הוא איפוא 62 ש"ש.

המסלול הדו-חוגיים: החוג מקיים שני מסלולים דו-חוגיים. המבנה ומכתש הלימודים לתואר שונה בכל אחד מהמסלולים. במסלול הדו-חוגי מוזיקולוגיה + חוג נוסף (לא מוזיקלי) לימד התלמיד כ- 13 ש"ש בכל שנה בממוצע, סה"כ 39 ש"ש.

במסלול הדו-חוגי מוזיקולוגיה + אקדמי למוזיקה לימד התלמיד כ- 11 ש"ש בכל שנה בממוצע, כולל 4 שעות שלמה בנושאים חז' - מוזיקליים; סה"כ 33 ש"ש.

סדר הלימודים

הלימוד בחוג נערכ בשיעורים, תרגילים, סדנאות, פרוjes, פרוjes, סמינריונים וסמינריונים. נושא השיעורים משתרעים על פני סמסטר אחד או על פני שני סמסטרים. תלמיד שבחר בנושא שנייה לא יוכל להפסיק את השתתפותו באותו שיעור לאחר סמסטר אחד. כמו כן לא יוכל להציגו שנית בסמסטר השני. על התלמיד שהתקבל לחוג להשתתף בכל השיעורים והתרגילים הנדרשים בחוג, אלא אם כן יורשה להיבחו בבחינה, אשר תוצאתה תספקנה את דרישות החוג באותו מקצוע.

لتלמידים מצטיינים תורכב תוכנית אישית במסגרת תכנית הלימודים הכוללת של החוג.

עבודות ובחינות

על כל תלמיד במסלול החדזובי להגיש במרוצת לימודיו שתי עבודות סמינריוניות, ובמסלול הדו-חוגי - עבודה סמינריונית אחת. ציינו של התלמיד בתרגיל, בשיעור, בפרויקט, בסמינריון או בסמינריון ייקבע עפ"י בחינה, רפרaat או עבודה שיגיש במשך סמסטר או בסיוםו, לפי החלטת המרצה. המועד האחרון להגשת העבודות עברו שיעורים המתקיים במסלול הדו-חוגי בלבד הוא ה- 31 ביולי. המועד האחרון להגשת העבודות עבור שיעורים המתקיים במסלול השני בלבד או עבור שיעורים שנייתים, הוא סוף חופשת הקיץ. את העבודות יש למסור אך ורק למזכירות החוג, לצרכי רישום בכרטיס התלמיד, ומזכירות החוג תעבור את העבודות למורים. בקשה מומකות לארכה להגשת עבודה יש להגיש בכתב לוועדת הוראה של החוג. הוועדה תשקל כל מקרה לנופה.

הרצאות אורח

הרצאות אורח, שיחות וסימפוזיונים על נושאים של מוזיקה ומוזיקולוגיה יתקיימו בימי ב' בשעות 14:00 - 16:00.

מקהלה

על התלמיד במסלול החד-חוגי להשתתף במקהלה האקדמיה במשך שנת הלימודים הראשונה. תלמידי מוזיקולוגיה המשתתפים במקהלה חייבים לפעול על פי נוהל נוכחות בשיעורים כפי שמצוין בפרק האקדמי למוזיקה בידיעון. במקרה של חזרות המקהלה בתקופה לימודים, יפעל החוג לモזיקולוגיה לשחרור התלמידים מהשיעור.

אנגלית

מכל תלמידי החוג נדרש ידעת השפה האנגלית (פירוט בתקנון הפקולטה). על תלמידי החוג להשיג "פטור" מן היחידה ללימוד עוזר באנגלית עד לתחלת שנת הלימודים השנייה. השגת "פטור" כניל היא תנאי מעבר משנה א' לשנה ב'. תלמיד שלא יעמוד בדרישה זו - לימודי יופסקו. הקורסים ברמת מתקדים יונטו במסגרת הפקולטה. (פירוט ברשימת השיעורים החוגית).

לימוד עוזר בעברית

תלמידים, אשר בעת קבלתם לאוניברסיטה סווגו לרמה ב' או ג', חייבים לסיים את לימודי העברית ולהגיע לרמת "פטור" לא יוחר מתום שנת לימודיהם הראשונה באוניברסיטה. תלמידים, אשר סווגו לרמה א' (ורק חס), רשאים לסיים את חובותיהם בלימודי עברית תוך שלושה סמסטרים מתחילת לימודיהם באוניברסיטה. ככלים אלו חלים גם על תלמידים המחליפים חוג או מסלול לימודים.

שפה זרה

הchod מחיב את כל תלמידי החוג בכל מסלולי הלימודים ב"פטור", בשפה זרה שנייה, וממליץ BIOTER על גרמנית כעל שפה זרה נוספת. ידעת הגרמנית הכרחית ללימודים מתקדים ב모זיקולוגיה. תלמיד יוכל למודד אחת השפות הבאות במקומות השפה הגרמנית: איטלקית, צרפתית (טטינית או ערבית - באישור החוג). על התלמיד להמציא אישור "פטור" מטעם היחידה האחראית להוראת שפת הבחירה שלו. לימודי השפה הזרה לא יובאו במנין שעות הלימוד של התלמיד.

לימוד השלמה

במורצת לימודי, על התלמיד במסלול החד-חוגי לבחור ב- 6 שעות שנתיות בנושאים מחוץ לתחום המוזיקה, ותלמידי המסלול הדוחוגי מוזיקולוגיה + אקדמיה למדוז 4 שי"ש.

ציון גמר

הchod אינו מקיים בחינות גמר. הציון הסופי נקבע על פי שקלול ציוני התלמיד במשך כל שנה למועדיו:
40% ציוני עבודות סמינריוניות
60% ציוני יתר השיעורים.

תכנית הלימודים לתואר הראשון

להלן פירוט חובות התלמיד ומכסת שעות הלימוד השנתיות לתואר ראשון בכל מסלולי הלימוד בחוג למוזיקהולוגיה: חוג ייחיד מורה, דו-חוגי + אקדמיה ודו-חוגי + חוג נספ. הטבלאות ערכות לפי תכנית מינהל התלמידים באוניברסיטה. כל מסלול חולק למסגרות. על התלמיד להשלים את כל השיעורים והמכסות הכלולים במסגרות המסלול שלו עד להשלמת המספר הכלול של שעות הלימוד לתואר. עקב התאמת התכנית למחשב, צוינו כל המסלולים והמסגרות במספרי זיהוי. התלמיד ישתמש במספרי זיהוי אלה בעת הרישום לשיעורים (הסביר מפורט יותר ביעוץ) ובעת השוואת רשומות הלימודים האישית שלו (ורקורס) לדרישות המסלול אליו הוא שייך.

טבלאות מכסת השעות

הטבלאות שלහן, המפרטות את מספר שעות הלימודים בכל מסלול, מחושבות בשעות שנתיות (ש"ש). שעה שנתית אחת שווה-ערך לקורס של שעה אחת בשבוע הנמשך שני סמסטרים, או לקורס של שעתיים בשבוע המתקיים בסמסטר אחד בלבד. לצורך חישוב בשעות סמסטריאליות (ש"ס) יש להכפיל את השעות השנתיות.

המסלול: חוג ייחיד מורה - החוג למוזיקהולוגיה

א. נושאי חובה

			שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	
1	2	2				פיתוח שמעה וסולפי'
-	1	1				סולפי' הכתיבה
1	1	1				הרמונייה ליד המקלדת וקריאה פרטיטוריות
2	4	4				מבנה ותהליכיים במוזיקה (הרמונייה, קוונטיפונקט)
2	1	1				ניתוח יצירות
-	-	2				תולדות המוזיקה (ימה"ב, רנסנס)
-	-	2				תולדות המוזיקה (ברוק, קלסיקה, רומנטיקה)
-	2	-				תולדות המוזיקה (המאה ה- 20)
-	1	2				ספרות המוזיקה (הוזנה מודרנcta)
-	-	1				קריאה מודרנcta וביבליוגרפיה
-	-	3				מקהלה
-	-	1				שיטות עבודה במוזיקה
-	2	-				מבוא לאתנומוזיקולוגיה
-	-	-				מיומנות המקלדת ¹
6	14	20				סה"כ ש"ש חובה

ב. נושאי בחירה

			שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	
6	4	-				שיעורים ופרוי"ס
4	2	-				סמינריונים

שיעור ה"בחירה" יהיה לרוב שיעורים מונוגרפיים/היסטוריהים במגוון נושאים רחב.
עד גמר התואר, תלמיד חייב לכתוב 2 עבודות סמינריוניות.

ג. לימודי השלמה חז'ץ מוזיקליים

מסגרת 117

			שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	
	2	2				

ד. שפה זרה

מסגרת 900

			(4)	(4)	-	

בנוסף ללימוד האנגלית (יש להגיע לפחות "פטור" בתום השנה הראשונה ללימודים), על התלמיד להשיג "פטור" באחת השפות הבאות: גרמנית, איטלקית, צרפתית (לטינית או ערבית באישור החוג). שעות הלימוד לא יובאו במנין מכסת השעות לתואר.

סה"כ שנות לימוד בכל שנה

			18	22	22	

סיכום השעות (ש"ש) למסלול ב"א חד-חוגי מורחב	נושאי חובה
40 ש"ש	נושאי בחירה (שיעורים/פרו"ס/סמינריונים)
16 ש"ש	שיעור השלמה
6 ש"ש	שפה זרה
פטור	אנגלית
פטור	
62 ש"ש	סה"כ מכשה לתואר

המסלול: דו-חוגי - מוזיקולוגיה + חוג נוסף

התלמידים במסלול דלהלן למדו עפי תכנית הלימודים הנדרשת במסלול זה בכל אחד משני החוגים כמפורט בכל חוג בנפרד. על התלמידים ללמידה בחוג למוזיקה כוללנית את כל המקצועות המפורטים בטבלה הר'ם.

א. נושאי חובה
מסגרת 161
שיעור חובה

	שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	
-	2	2		פיתוח שמיעה וסולפגי'
-	1	1		סולפגי הכתיבה
-	1	1		הרמונייה ליד המקלדות וקריאה פרטיטורות
2	4	4		מבנים ותהליכיים במוזיקה (הרמונייה, קוונטרפונקט)
2	1	1		ניתוח יצירות
-	-	2		תולדות המוזיקה (ימה"ב, רנסנס)
-	-	2		תולדות המוזיקה (ברוק, קלסייקה, רומנטיקה)
-	2	-		תולדות המוזיקה (המאה ה-20)
-	1	2		ספרות המוזיקה (האננה מודרנטה)
-	-	1		קריאה מודרנת וביבליוגרפיה
-	-	1		שיטות עבודה במוזיקה
-	-	-		מיומנות המקלדת ²
4	12	17		סה"כ ש"ש חובה

ב. נושאי בחירה
מסגרת 166

2	2	-	שיעורים ופרו"ס
1	1	-	סמינריונים

שיעור ה"בחירה" יהיה לרוב שיעורים מונוגרפיים/היסטוריהים במגוון נושאים רחב.
עד גמר התואר, תלמיד חייב לכתוב עבודה סמינרונית אחת.

ג. שפה זרה
מסגרת 900

בנוסף ללימוד האנגלית יש להגיע לפחותו "פטור" בתום השנה הראשונה ללימודים, על התלמיד להשיג "פטור" באחת השפות הבאות:
גרמנית, איטלקית, צרפתית (לטינית או ערבית באישור החוג). שעות הלימוד לא יובאו במנין מכשת השעות לתואר.

	שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	
7	15	17		סה"כ שעות לימוד בכל שנה

סיכום השעות (ש"ש) למסלול ב"א דו-חוגי מוזיקולוגיה + חוג נוסף
נושאי חובה

33 ש"ש		נושאי חובה
6 ש"ש		שיעור השלמה
פטור		שפה זרה
פטור		אנגלית

סה"כ מכשה לתואר

המסלול: דו-חוגי - מוזיקולוגיה + אקדמיה

תלמידים במסלול דלהן למדו עפי תכנית הלימודים הנדרשת במסלול זה בכל אחד משני החוגים, כמפורט בכל חוג בנפרד. על התלמידים ללמידה את כל המקצועות המפורטים בטבלה הר'ם במסגרת שיעורי החוג למוזיקהולוגיה, כולל המקצועות הנינטנים בשני החוגים לגבי חריגים יש לפנות ליעץ החוג.

				א. נושאי חובה
				151 מסגרת
				שיעורין חובה
-	-	2	תולדות המוזיקה (ימה"ב, רנסנס)	
-	-	2	תולדות המוזיקה (ברוק, קלטיקה, רומנטיקה)	
-	2	-	תולדות המוזיקה (המאה ה-20)	
-	1	2	ספרות המוזיקה (האזנה מודרנת)	
-	-	1	קריאת מודרנת וביבליוגרפיה	
-	-	1	שיטות עבודה במוזיקה	
-	2	-	מבוא לאתנומוזיקולוגיה	
1	5	8	סה"כ שעות חובה	
				ב. נושאי בחירה
6	4	-	שיעורים ופרו"ס	156 מסגרת
4	2	-	סמינריונים	
שיעור ה"בחירה" יהיו לרוב שיעורים מונוגרפיים/היסטוריהים מגוון נושאים רחב. עד גמר התואר, תלמיד חייב לכתוב עבודה סמינרונית אחת.				
				ג. לימודי השלמה חז' מוזיקליים
2	2	-		147 מסגרת
				ד. שפה זרה
(4)	(4)	-		900 מסגרת
בנוסף ללימוד האנגלית יש להגיע ל"פטור" בתום השנה הראשונה ללימודים, על התלמיד להשיג "פטור" באחת השפות הבאות: גרמנית, איטלקית, צרפתית לטינית או ערבית באישור החוג. שעת הלימוד לא יובאו במניין מסכת השעות לתואר.				
				נושאי חובה
12	13	8	סה"כ שעות הלימוד בכל שנה	
				שיעור השלמה
ש"ש	13			שפה זרה
ש"ש	16			אנגלית
ש"ש	4			
פטור				
פטור				
ש"ש	33		סה"כ מכסה לתואר	

המסלול ל证实ות הוראה בתולדות המוזיקה וספרותה (בשיתוף עם ביה"ס לחינוך)

משך הלימודים הוא ארבעה סמסטרים, בהיקף כולל של 30 שעות סמסטריאליות.

			תכנית הלימודים :
שיעור	12		שיעור מובא לכל מסלולי הוראת המקצועות ההומניסטיים
שיעור	12		לימודים מקצועיים בתחום החינוך המוזיקלי
שיעור	6		לימוד בחירה בתחום המוזיקה, החינוך והאמניות
שיעור	30		סה"כ
(סך כולל 155- ש"ש)			

לפרטים בדבר תנאי קבלה, רישום ותכנית לימודים ראה ידייעון ביה"ס לחינוך בפרק המתאים.

לימוד התואר השני

מטרת הלימודים לתואר השני היא להעמק ולקדם את השכלתו המוזיקולוגית של הסטודנט בכיוון העיוני והמחקר.

תנאי הקבלה

ללימודי התואר השני יתקבלו מועמדים אשר קבלו ציון "טוב" (80) לפחות לימודי התואר הראשון במוזיקולוגיה, ואשר קיבלם אושרה עלי-ידי ועדת קבלה חוגית. כמו כן יוכל להתקבל בעלי תואר ראשון במוזיקה, השונה מהותו של התואר "בוגר אוניברסיטה", המונע ע"י אוניברסיטת תל-אביב (B.Ed. או B.Mus. או B.B.Mus.) זאת עפ"י נהלי הקבלה הכל-אוניברסיטאיים. לגבי בעלי תואר זה (ראה פרק לימודי התואר השני בדפים הצחובים בפתח הידיעון).

סדר הלימודים

משך הלימודים לתלמידים שסימנו את לימודי התואר הראשון בחוג למוזיקה הוא שנתיים. הלימודים מתקיים בשני מסלולים:
א. מסלול עם עבודה גמר, המכשיר את התלמיד לקרה מחקר עצמאי. לימודי המסלול כוללים 20 ש"ש במקצועות המוזיקולוגיה בהתאם לתוכנית לימודי המ"א המפורט בטבלה המתאימה, והם מסתויימים בכתיבת עבודה גמר בעלת אופי מחקרי. האישור לכתיבת עבודה גמר יינתן ע"י ועדת ההוראה של החוג, על סמך בדיקת העבודות הסמינריוניות של התלמיד.
ב. מסלול ללא עבודה גמר, המKENה לתלמיד השכלה מוזיקולוגית מקיפה. לימודי המסלול כוללים 26 ש"ש (מהן 24 ש"ש במקצועות המוזיקולוגיה ו- 2 ש"ש במקצוע בחירה), והם מסתויימים בבחינת גמר.
תלמיד רשאי להדרש למסלול זה באישור ועדת ההוראה של החוג.

חובות התלמיד לתואר השני

1. שפה זרה
במروצת לימודי התואר השני על התלמיד (בשני המסלולים) להשיג "פטור" בשפה זרה אחת. שפות הבחירה - גרמנית, צרפתית, איטלקית לטינית או ערבית באישור החוג). על התלמיד להציג אישור "פטור" מטעם היחידה האחראית להוראת שפת הבחירה שלו.

2. עבודות סמינריוניות

עד גמר התואר, יכולות תלמידים במסלול המסתויים בעבודות גמר שתי עבודות סמינריוניות, ותלמיד במסלול ללא עבודה גמר - שלוש.

3. סמינריון מחלקטני

"סמינריון מחלקטני" בהשתתפות תלמידי המ"א, הדוקטורנטים וסגל המרצים יתקיים אחת לשבועיים ויוקדש להרצאות תלמידים, בוגרים, מורים או אורחים, וכן לדין משותף במחקרים ובספרות מוזיקולוגית חדשה. תלמידי התואר השני ישתתפו בסמינריון זה במסגרת סמינריוני החובה שלהם (ר' תוכנית לימודים); לתלמידי התואר השלישי ההשתתפות חובה.

מבנה הלימודים

הlimודים נחלקים לשיעורים ולסמינריונים. נושא חזורה (שווית; 2 ש"ש), סמינריון מתודי (ס' ; 2 ש"ש), ניתוח יצירות (שווית; 2 ש"ש) וקומפוזיציה במבט היסטורי (שווית; 2 ש"ש) מוצעים רק אחת לשנתיים והשתתפות בהם חובה על כל תלמידי המ"א בשני מסלולי הלימוד.

הדגש בלימדי המ"א הוא על ההשתתפות הפעילה בסמינריונים ועל כתיבת עבודות סמינריוניות.

עבודות גמר (لتלמידי המסלול עם עבודה גמר)

מטרת העבודה היא להוכיח את כשרו של התלמיד לבצע עבודה מדעית המושתת על מקורות או על עבודות שדה, ולגלוות גישה ביקורתית ושיטה דיקנית. על העבודה לשקף כושר ניתוח וסינטזה, יכולות להתבטאות בהירה. נושא עבודות המ"א יסוכם עם המורה המנחה, ויאושר על ידי ועדת ההוראה של החוג (הנחיות מפורחות ניתן לקבל במציאות החוג). בבדיקה הנוסח הסופי של עבודות הגמר ובשיפוטה ישותף קודפרטנט מבין מורי החוג או מחוג אחר מהפקולטה או מחוץ לה.

בחינת גמר (لتלמידי המסלול ללא עבודה גמר)

תלמיד במסלול ללא עבודה גמר יחויב בבחינת גמר בע"פ או בכתב עפ"י בחרותו. הבחינה תتمקד בתקופה אחת בתולדות המוזיקה ובנושא חתך אחד, שייקבעו מראש. (הנחיות ניתן לקבל במציאות החוג).

ציון גמר

הציון הסופי ייקבע עפ"י שקלול ציוני התלמיד בשנות לימודיו:

- במסלול עם עבודה גמר :

40% ציוני השיעורים והעבודות הסמינריוניות
60% ציון עבודות הגמר.

- במסלול ללא עבודה גמר :

60% ציוני השיעורים והעבודות הסמינריוניות
40% ציון הבחינה.

תכנית הלימודים לתואר שני מ"א בחוג לМОזיקולוגיה

טבלאות מכסת השעות

הטבלאות שלහלן, המפרטות את מספר שעות הלימודים בכל מסלול, מוחשבות בשעות שנתיות (ש"ש). שעה שנתית אחת שווה-ערך לקורס של שעה אחת בשבוע הנמשך שני סמסטרים, או לקורס של שעתיים בשבוע המתקיים בסמסטר אחד בלבד. לצורך חישוב בשעות סמסטריאליות (ש"ס) יש להכפיל את השעות השנתיות.

1. מסלול עם עבודה גמר

א. שיעורים וסמינריונים חובה

2	סמינריון מתודי (ס')	מסגרת 241
2	מושאי חוזה (שו"ת)	
2	סמינריון מחלקתי (במשך שניםיים) (ס')	
2	קומפוזיציה במבט היסטורי (שו"ת)	
*2	ניתוח יצירות (שו"ת)	
2	הדרך ייחידית (ס')	
12	סה"כ ש"ש חובה	

ב. שיעורים וסמינריונים בחירה

4	סמינריונים מונוגרפיים	מסגרת 245
4	שיעורים	
8	סה"כ ש"ש בחירה	

עד גמר התואר, חייב התלמיד ללמד 10 ש"ש סמינריונות (מתוך החובה והבחירה) ולכתוב שתי עבודות סמינריוניות.

ג. שפה זרה

(8)	שפה זרה אחת	מסגרת 900
עד גמר תואר מ"א חייב התלמיד ב"פטור" באחת מהשפות הזרות הבאות: גרמנית, איטלקית, צרפתית (לטינית או ערבית באישור החוג).		

ד. עבודה גמר

חסיב	מסגרת 219
סיכום השעות (ש"ש) למסלול מ"א בМОזיקולוגיה עם עבודה גמר	
שיעורי חובה	
סמינריוני חובה	
שיעורים וסמינריונים בחירה	
שפה זרה	
סה"כ מכשה לתואר	

מינימום משך הלימודים : שנתיים

הערה: ממשימי התארים Ed B. ו- B.EdMus וכן בעלי תואר ראשון שאינו A.B. בМОזיקולוגיה יידרשו שיעורי השלהה (מסגרת 998).

*לא ניתן בתשס"א

2. מסלול ללא עבודה גמר

על התלמיד להلاacherת הלימודים המלאה של המסלול עם עבודה גמר (בהתקף לפירוט בסעיפים א', ב', ג' דלעיל), ועליה יתווסף (מסגרות 241 ו- 245):

פרוי'ס וסמינריון בנושאים מונוגרפיים	4
שיעור בחירה (מחוץ לחוג)	2

התלמיד יכתוב עבודה סמינריונית באחד מהסמינריונים בהם השתתף (סה"כ שלוש עבודות סמינריוניות עד להשלמת התואר) ובאחרים יגיש רפרט. שיעור הבחירה יילמד מחוץ לחוג או מחוץ לפקולטה ויהיה ברמת שיעור לתואר שני או ברמת סמינריון לתואר ראשון.

בחינת הגמר תערך בכתב ו/או בע"פ בתאריך שייקבע בתיאום עם מזכירות החוג.

מסגרת 220

סה"כ שעות לימוד למסלול מ"א ללא עבודה גמר 26.

3. סיכום השעות (ש"ש) למסלולי מ"א בМОזיקולוגיה :

במסלול ללא עבודה גמר	שיעורים וסמינריונים חובה
12	שיעורים/פרוי'סים וסמינריונים בחירה
14	8

שפה זרה

סה"כ מכסה לתואר

מינימום משך הלימודים : שנתיים

הערה :

ממסיימי התארים B.Ed ו- B.Mus וכן מבעלי תואר ראשון שאינו B.A. בМОזיקולוגיה יידרשו שיורי השלמה (מסגרת 998).

(8)
26 ש"ש

(8)
20 ש"ש

**תיאור הקורסים לשנה"ל תשס"א
לפי סדר המספרים**

Shawit	ספרות המוזיקה א' 0831.1001 הדרכה בניתו יצירות מרשימת האזנה.
Shawit	סקירה בתולדות המוזיקה, ימה"ב, רנסנס, ברוק 0831.1010 סקירה אינטנסיבית של הרפרטואר והתיאוריה המוזיקליים בתרבות המערב עד 1750.
Shawit	סקירה בתולדות המוזיקה, קלאסיקה, רומנטיקה 831.1011 סקירה אינטנסיבית של תולדות המוזיקה מאמצע המאה ה-18- עד סוף המאה ה-19- : אסכולות וזרמים מוזיקליים עיקריים.
Shawit	קריאה מודרנת והדרכהביבליוגרפיה 0831.1013 גישה לקריאת ספרות מקצועית ועיוון ביקורתני במאמרים נבחרים.
סדר'	נגינה בצוותא 0831.1402 בצوع יצירות כליות וקוליות לאנסמבלים קטנים. נדרשת שליטה טובעה בקול או בכלי. על-פי אישור המרצה.
ש"א	מיומנות המקלדת 0831.1807 שיעור אישי בפסנתר לתלמידי שנה א' בלבד (מיועד לחסרי הכשרה בכלי זה).
Shawit	קריאת פרטיטורות א' 0831.1808 תרגול בקריאת מפתחות שונים ובקריאת 2 - 4 חמשות. נגינה בפסנתר של רביעיות קלאסיות.
Shawit	מבנים ותהליכיים במוזיקה א' (הרמונייה, קוונטרפונקט) 0831.1809 קורס בסיסי לידע הרמוני-קוונטרפונקי ולהבנת תהליכיים ומבנהים מוזיקליים מצומצמים ; הקשר בין תהליכיים בקוונטרפונקט לביצוע התפתחות תבניות הרמוניות פשוטות ; הירmono דיאטוני של בס וסופרן ; ניתוח קטעים קיצרים מן המאות ה-18- וה-19-.
Shawit	פיתוח שמיעה וסולפני א' 0831.1810 אקורדים משולשים וספטאקורדים, מהלכים הרמוניים דיאטוניים, מקצבים פשוטים ומורכבים.
Shawit	סולפני הכתיבה א' 0831.1811 הכתבות דו-קוליות דיאטוניות פשוטות, עם מודולציות לסולמות קרובים.
Shawit	ניתוח יצירות לשנה א' 0831.1813 מבוא לניתוח מוזיקלי: נברר אילו שאלות יכול ניתוח לשאול, ונבדוק, בהקשרים סאנוניים ספציפיים, כמה דרכים לבירור שאלות אלו. בהמשך נדון, תוך התיחסות לסגנון הקלסי, במשפט המוזיקלי ובמרכיביו, במבנה פרויידי, ובצורות מוזיקליות קטנות.
Shawit	ספרות המוזיקה ב' 0831.2001 הדרכה בניתו יצירות.
Shawit	ניתוח יצירות לשנה ב' 0831.2103 המשך המבוא לניתוח יצירות א'.
Shawit	סקירה בתולדות המוזיקה : המאה ה-20 0831.2504 סקירת יצירות מפתח, מלחינים בעליים וזרמים חשובים במוזיקה האמנותית במערב במהלך המאה ה-20-. דגש מיוחד על דרכי אלטרנטיביות וחדשנות ל"קריאת" המוזיקה וכיונויה במאה זו.
Shawit	מבנים ותהליכיים במוזיקה ב' (הרמונייה, צורות) 0831.2806 לימודי המשך בהרמונייה ובניתו.
Shawit	מבנים ותהליכיים במוזיקה ב' (קוונטרפונקט) 0831.2807 סגנון קוונטרפונקי של הרנסנס. ניתוח ותగול המבוסס על סגנון הרנסנס, בעיקר של פלסטרינה, לאסו ובני דורם. הכרת סגנון קוונטרפונקי מוקדם יותר (החל מז'וסקן).
Shawit	הרמונייה ליד המקלדת וקריאת פרטיטורות ב' 0831.2808 נגינת קדנציות, סקונצות ומהלכים הרמוניים פשוטים פשוטים בכל הסולמות. נגינתם בס ממוספר; המשך קריאת מפתחות; מבוא לטרנספוזיציה. נגינת מבחן דוגמאות מהספרות הסימפונית הקלאסית והרומנטית.

شو"ת

8031.2810 פיתוח שמעה וסולפבי ב'
ספטאקורדים : הרחבה והיפוכים, אקורדים קוורטאליים וקלסטררים, מהלכים הרמוניים עם מודולציות כרומטיות
ודיאטוניות, מקצבים מורכבים ואסימטריים.

شو"ת

0831.2811 סולפבי הכתבה ב'

- (1) הכתבות דו-קוליות עם מודולציות לסולמות קרובים.
(2) הכתבות של כורלים ב- 2 ו- 3 קולות.

ס' 0761.3000 סמינר מתודי: מוזיקה וחינוך א'
חינוך לאמנויות וחינוך באמצעות אמנויות, אסטרטגיות של הוראת המוזיקה והאמנויות, הפילוסופיה של החינוך המוזיקלי, חינוך מוזיקלי בחברה רב-תרבותית.

ס' 0761.3001 סמינר מתודי: מוזיקה וחינוך ב'
ראה הסבר בקורס מס' 0761.3000

shawit 0761.3003 אימנו דידקטי כולל סיורים מתודיים (שנה א')
הקורס יעסוק בהיבטים דידקטיים ומתודיים של הוראת תולדות המוזיקה וספרותה בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות בבתי הספר התיכוניים, לרבות הוראת המקצועות הניל' במסגרת המגמות למוזיקה. הנושאים שיידונו כוללו מיפוי מבנה הדיסציפלינה המוזיקלית, הכרת מודל להוראה אינטגרטיבית של המוזיקה, סקירת ספרות תיאורטיבית ופרקטיבית בנושאים הניל', הנחיה לצפייה בשעריו מוזיקה בבתי ספר תיכוניים ועוד.

shawit 0761.3004 סדנת חיבור מעשית (סטאוז) (שנה ב')
הסדנה עוסקת באספקטים המעשיים של הוראת תולדות המוזיקה וספרותה בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות של בתיה הספר התיכוניים, לרבות הוראת המקצועות הניל' במסגרת המגמות למוזיקה. תוכני הסדנה: תכנון פעילויות מוזיקליות, בניית מערך שעור, ניתוח שעורים, הצבת קритריונים להערכתה ומדידה, צפיה בשערים בעבודה מעשית בבתי הספר המאימים, שיחות מושב ועוד.

ס' 0831.3028 מוזיקת גותים : כביטוי למוזיקה עממית
הקורס ידון ברגטמים האמריקאי שהורשו במוזיקה האפריקאית וה לטינית, במקצבים עממיים ובמקצבים שירי לכט, והועטה לבוש אירופי קלסי. ייסקרו ביטויו בשירה, במחול, בפסנתר ובזומרים, וכן הקשריו החברתיים והתרבותיים, השפטו על מלחיini אירופה בראשית המאה ה-20- והתחדשו באלה"ב בשנות ה-60.-

shawit 0831.3093 המוזיקה של פרוקופייב
מקוםו של פרוקופייב במוזיקה של המאה ה-20- ותפקידו במסגרת השיטה הטוטליטרית ברוסיה. ניתוח של יצירות מרכזיות בתחום ההתפתחות ההיסטורית של המאה ה-20-. ההגירה של פרוקופייב והשפעה על סגנוו.

shawit 0831.3123 ניתוח יצירות לשנה ג'
ניתוח מבני ("צורה", מבנה טונאלי ותימאטי) של יצירות קלאסיות, רומנטיות וبنوت המאה ה-20.-.

shawit 0831.3141 סוגיות במוזיקה ישראלית בת-זמןנו
ניתוח יצירות, פרשניות ודיונים על סדר היום של המוזיקה האומנותית בישראל מאז שנות ה-50- ועד ימינו ("מקומיות" ו"ביןלאומיות"; מזרח וממערב; רץ' דורית ונתק דורית; קשרים משתנים בין היצירה האומנותית למוזיקה עממיות ופופולריות).

shawit 0831.3143 מוזיקה בין שלחיימי הביניים לשיא הרנסанс (1300-1521)
השיעור יעסוק במגוון נושאים מפתח במוזיקה של ימה"ב והרנסанс. בין היתר נעסק בשאלת התיחסות התקופתי-סיגנוני ושאלת ביצוע מוזיקה מוקדמת בימינו. השיעור יתבסס על קריאה אינטנסיבית של מאמרם מוזיקולוגיים ואחרים באנגלית.

ס' 0831.3145 מונטווורי
השיעור יסקור את המעבר מהרנסנס לברוק במוזיקה תוך עיון ביצירותיו של מונטווורי ובהתקפותיו בעולם הספרות, הפילוסופיה והמדע.

shawit 0831.3147 מוזיקה ודרמה ביצירתו האופראית של מוצרט
הקורס עוסק נבחנות נוצרת של מוצרט כמורפתי ייחודי גומלי דינاميים בין מוזיקה, טקסט לשוני ודרמה. הוא בוחן מושגי יסוד בתיאורות של המוזיקה, הדרמה, הספרות והלשון, כדי לעמוד על ייחודה של כל אחת מן התופעות האלה, ועל הפוטנציאל הטמו בהפעתן הסימולטאנית. על בסיס תיאורטי זה מתמקד הדין בתחנות מרכזיות ביצירתו האופרתית של מוצרט ויעשה ניסיון לאפיין את שפתו המוזיקלית כנובעת, בין השאר, מן הצורך בהתמודדות מתמדת עם אתגריה המיחודים של אמנויות האופרה והיחסים בין מרכיבי המדים האופראי.

shawit 0831.3148 הסונטות לפסנתר האופראית של היידן ומוצרט
באמצעות ניתוח מפורט של סונטות מאת שני המלחינים נעמוד על השונה והדומה בגישתם לקומפוזיציה ועל הייחודיות של כל אחד מהם.

הקורס יתמקד במנמות, בגישות המוזיקה המערבית של המאה החדשה: אונגרד ויטראנס אונגרד", "מורכבות חדשה" לעומת "פשטות חדשה", "מינימליזם ופוסט-מינימליזם", "חצית קווים" למוזיקות אטניות ולפוף, ועוד.

0831.3151 [הזמר העברי: היבטים מוזיקליים, תרבותיים ולאומיים](#)
שווית השיעור יסקור את הופעתו, פריחתו ושקעתו של הזמר העברי בארץ ישראל ובגולה בין 1900-1960 תוך הדגשת היבטי המוזיקליים, התרבותיים והלאומיים.

0831.3152 [סוגיות נבחרות בזמר העברי \(1900-1960\)](#)
ש' הסמינריון יתמקד במספר סוגיות מוזיקליות-סיגנוניות, תוך בחינתן בראשי תקופתן. דגש יושם על מטלות מחקר עצמאיות.

0831.3153 [מחקר ארכיבי במוזיקולוגיה: חקר מקורות ראשוניים](#)
שווית השיעור יעסוק בטכניקות מחקר ארכיבי בנושאי מוזיקה. התנסות בחקר מקורות ראשוניים תעשה בארכיון למוזיקה ישראלית.

0831.3154 [מוזיקה מקהילתית רוסית במאה ה-19-וה-20](#)
שווית מוזיקה מקהילתית רוסית ופסת מקום חשוב בתרבויות הרוסית העממית. שורשיה עתיקים, והוא זכתה לפריחה מחודשת במאות ה-19 וה-20. מטרת הקורס: לימוד זאנרים שונים של מוזיקת מקהילות כגון קנטטה ואורתורה.

0831.3155 [עריכת מוזיקה: היבטים היסטוריים ומעשיים](#)
שווית בעיות ואתגרים בתעוקס סוגים שונים מتوز כתיyi, כולל ניתוח דוגמאות מתkopות היסטוריות שונות.

0831.3156 [התהיליך הקומפוזיטורי היצירתי](#)
שווית עיון ביצירות מתkopות היסטוריות, והדרך בה התפתחו מטיוטות ראשוניות דרך גרסאות שונות עד לגרסתן הסופית.

0831.3157 [היהדות המשמיות בתיזמור של היידן, מוצרט, בטהובן](#)
שווית יבחן המאפיינים היהודיים לתיזמור של היידן, מוצרט ובטהובן באמצעות בדיקה של מבחר מיצירותיהם התזמורתיות.

0831.3301 [מבוא לאתנומוזיקולוגיה](#)
שווית הקורס משלב סקירת היבטים תיאורתיים של המחקר האתנומוזיקולוגי עם הכרה ראשונית של תרבותיות מוזיקליות מהעולם. חלק מהקורס יוקדש לעבודת שדה אשר תבוצע על ידי הניתה צוות.

0831.3328 [כל הנגינה](#)
שווית הקורס עוסק בהיבטים שונים של כל הנגינה: מורפולוגיים, טכניים, אקוסטיים ואסתטיים, וסקור אופני מיוון שלהם. דגש מיוחד יישן להבנת הבסיס הפסיכולוגי של תכונות צלילי הכלים.

0831.3329 [מוזיקה ותאטרון במוזרץ אסיה](#)
שווית המוזיקה היא מרכיב אינטגרלי בסוגי תאטרון רבים כמו בז'אנר אסיה, כמו למשל, הנז והקבוקי בין, האופרה הסינית ותאטרון הצללים בגאווה. הקורס בוחן את תפקידה ותכונותיה של המוזיקה בסוגי תאטרון אלה ואחרים על רקע ההקשר התרבותי הכלול.

0831.3330 [תרבותיות מוזיקליות במורה התיכון](#)
שווית הקורס סוקר את מאפייניה של התרבותיות המוזיקליות המרכזיות במורה התיכון: ערבית, פרסית וטורקית, וכן מוזיקה של הכנסיות המזרחיות, ועסק בקשרים שבין המרכיבים המוזיקליים ויסודות תרבותיים כליליים.

0831.3651 [מרכיבים ומורכבות באמנות חזות: מוזיקה מול ספרות](#)
שווית הקורס עוסקת במושג המורכבות האמנותית בתיאוריה ובפרקטיקה של שתי אמנויות זמן: המוזיקה והספרות (לרוב הדrama הכתובה). מتوز הتابונות במרכיבים אלה (כמו הצליל הבודד, המלה, המוטיב, האקורד, הנושא ופיתוחו) ובדרכי התיבות האופיניים לכל אחת מן האמנויות יהשף חלק מן היהודי לכל אמנות והמשורף לכולן.

0831.3652 [מוזיקה בקולנוע המערבי בשנות השמונים והתשעים](#)
שווית תפkid המוזיקה בקולנוע השתרנה ב-20-השנים האחרונות המוזיקה הפופולרית ומוזיקת המחשבים. בשיעור זה נתמקד במספר סרטים משנות ה-80- וה-90- ונדון כיצד הם משקפים מגמה זו, ואת תהליך כתיבת וניתוח מוזיקה לסרטים.

0831.3653 [יסודות מוזיקת המחשבים - פופולרית וירגינית והשתקפותה באינטרנט](#)
שווית נלמד את יסודות המוזיקה למחשבים וגם נדון באינטרנט והשפעתו על התהיליך הסוציאולוגי המוזיקלי. נסתכל על יצירות שנכתבו על האינטרנט או מופצו רק בעורתו.

0831.3654 [מוזיקה כתנועה, פעולה וכגיטרה](#)
ש' הכרת גישות לתיאוריה וניתוח מוזיקלי המשמשות במטפורות של תנועה בחלל, פעולה וגיטרה אקספרסיבית ככלים להסביר תהילכים מוזיקליים.

שו"ת	מבניים ותהליכיים בmozika ג' (הרמונייה)	0831.3809
שו"ת	לימודי המשך בהרמונייה וקונטרופונקט.	
שו"ת	הרמונייה ליד המקלדת וקריאת פרטיטורות ג'	0831.3811
	נגינת מהלכים הרמוניים מורכבים (כולל מודולציות וסקוונצות כרומטיות). נגינת כורלים של באך. קריאה ונגינה בפסנתר של מבחר יצירות.	
שו"ת	פיתוח שמיעה וסולפגי ג'	0831.3812
	מלחכים הרמוניים עם אלטרציות, סטיות ומודולציות כולל אנהרמוניות. נונאקורדים, צרופי מרוחחים, בי-טונאליות ושירה במספר קולות בסוגנותות שונות.	
שו"ת	נשיםイchorah ai	0831.4021
	חזרה על תולדות המוזיקה בין השנים 1600-900 תוך דיון במחקרים עדכניים.	
שו"ת	נשיםイchorah bi	0831.4022
	חזרה סיינטifica ודייארכונית על זרמים, רעינונות, אירועים, צורות וסוגנות מרכזיים בתולדות המוזיקה למן 1600 ועד המאה ה-20.-	
שו"ת	שיטות עבודה בmozika	0831.4504
	מקורות מרכזיים וכיוניים עיקריים במחקר המוזיקולוגיה כיום. כתיבת עבודות בmozikologija : שיטות וטכניקות.	
ס'	סמינריוו מתודי bi	0831.4805
	תולדותיה, מטרותיה ושיטותיה של הדיסציפלינה המוזיקולוגית; תכנון והערכות לכתיבת עבודות מ"א.	
ס'	סמינריוו מחקר : הדרכה יחידנית	0831.5001
	הדרך אישית בכתיבה UBHOOT מחקר בmozikologija. במרוצת השנה תתקיינה גם פגישות משותפות, בהן ידוחו תלמידים על מחקריהם.	
ס'	לימוד עצמי מודרך	0831.5021
	כתיבת עבודה בנושא ספציפי בהדריכת אחד ממורי החוג. טעון הסכמת המרצה ואישור ועדת הוראה.	
שו"ת	הסימפוניה כזיארנו : תיאוריה וההיסטוריה	0831.5074
	מקוםמה של סימפוניה בתוך הזיארנים המוזיקליים השונים. היסודות המתודולוגיים לניצוח סימפוניה. השלבים היסודיים בהיסטוריה של הסימפוניה : קלסייציזם וינאי, רומנטיזם ומגמות שונות במאה ה-20.-	
שו"ת	רומנטיזם בmozika	0831.5075
	רומנטיזם כמגמה באמנות של המאה ה-19-. הזיארנים והצורות החדשניות ביצירתם של המלחינים הגדולים של תקופה הרומנטיתיקה.	
שו"ת	בראי ההיסטוריה : פרקים ברצפציה של המוזיקה	0831.5076
	מעמדו של מלחין ויצירתו בעיני הדורות הבאים ; קנוןיות וכפירה ; חיקוי והתחדשות.	
ס'	בראי ההיסטוריה : פרקים ברצפציה של המוזיקה	0831.5077
	העמקה בנושאים שנדונו בסמסטר א'	
פרו"ס	המוזיקה של יוהן סבסטיאן באך	0831.5103
	היבטים סגנוניים וצורניים ביצירותיו של באך; התפתחות כתיבתו על רקע תקופתו.	
ס'	המוזיקה של יוהן סבסטיאן באך	0831.5104
	העמקה בסוגיות שנדונו בסמסטר א'	
שו"ת	מגמות באתנומוזיקולוגיה	0831.5329
	הקורס עוסק במאפייני המגמות המרכזיות באתנומוזיקולוגיה מאז סוף המאה ה-19- ועד ימינו : ההנחות המרכזיות שלחן, השאלות בהן עוסקות והשיטות המחקריות המאפיינות אותן. הקורס מבוסס על קריאה אינטנסיבית בספרות המחקרית והתיאורטית.	
שו"ת	מערכות מודולריות בפרשנטיביה בין-תרבותיות	0831.5330
	מערכת מודולרית היא סוג של ארגון מוזיקלי הנפוץ בתרבויות מוזיקליות רבות. במסגרת הקורס תיערכ השוואה בין מרכיביהן ובמאפייניהן של מערכות מודולריות מתרבויות שונות.	
פרו"ס	מחקרים בסוגיות נבחרות בחינוך המוזיקלי	0831.5516
	עיוון בספרות המחקרית בחינוך מוזיקלי. דגש מיוחד יושם על קוגניציה ותפיסה מוזיקלית של ילדים ובני נוער.	

[סמינריון מחלקה](#) 0831.5633

פגישות חוץ-קוריקולריות של תלמידי המ"א, הדוקטורנטים וסגל המרצים, שיתקיים אחת לשבועיים ויוקדו להרצאות אורח.

[סמינריון מודדי א'](#) 0831.5802

הגדרת הדיסציפלינה המוזיקלית, תולדותיה ומטורותיה. סקירת שיטות מחקר עדכניות ושטיחון. הדרכה לקרה כתיבת עבודה מ"א במוזיקולוגיה.

[ניתוח דרך קומפוזיציה](#) 0831.5819

נלמד להכיר מבנים, אמצעים וסגנונות מוזיקליים של המאה ה-20- הן באמצעות ניתוח יצירות נבחרות והן דרך כתיבת יצירות קצרות ותרגולי קומפוזיציה.

[ניתוח שנקראיני](#) 0831.5820

לימוד שיטתי של הארגון הטונאלי ע"פ שיטת שנקר, ניתוח של מבחר דוגמאות מן המאות ה-18- וה-19-.

[מוזיקה אמנויות ומדע](#) 0659.6066

הסמינר יעסוק ביחסי הגומלין בין מדע, אמנות ויזואלית ומוזיקה. נבדוק כיצד המהפהה המדעית שהחלה עם המפנה הקופרניאקי שינתה והפרטה את העשייה האמנותית והמוזיקלית בתקופה.